

TER INFORMATIE

Aan

Staatssecretaris Toeslagen

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Inlichtingen

[Redacted]

[Redacted]@minfin.nl

Datum

14 januari 2020

Notitienummer

2020-0000006842

Auteur

[Redacted]

Van
FJZ

notitie

Diverse invorderingskwesties in relatie tot CAF

Aanleiding

Tijdens de bespreking over het CAF-dossier op 20 december 2019 heeft de minister van Financiën onder meer gevraagd om een notitie over de schuldsanering en een notitie over de beslagvrije voet in relatie tot CAF. In deze notitie informeren wij u over beide onderwerpen.

Kern

- In geval van schuldsanering is (en wordt) de compensatie in veel gevallen niet rechtstreeks aan de belanghebbende uitbetaald.
- Er vindt overleg plaats met de NVVK (branchevereniging voor schuldhulpverlening) over het informeren (in de toekomst) van belanghebbenden met recht op compensatie over mogelijkheden van schuldhulpverlening.
- De (externe) signalen dat de beslagvrije voet niet in alle gevallen proactief wordt toegepast worden herkend en zijn, zolang de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet niet in werking is getreden, helaas niet oplosbaar. Het probleem doet zich met name voor bij de dwangverrekening¹ van toeslagen en bij ondernemers (natuurlijke personen).

Toelichting

Schuldsanering

Met betrekking tot "schuldsanering natuurlijke personen" spelen in het CAF-dossier twee vraagstukken:

1. Aan wie wordt de compensatie uitbetaald als de belanghebbende in de schuldsanering zit?
2. In hoeverre heeft de Belastingdienst een (bemiddelende) rol bij schuldhulpverlening ten behoeve van belanghebbenden die voor compensatie in aanmerking komen?

Ad 1: Uitbetaling compensatie

In CAF11 deden zich 8 gevallen voor waarin ten aanzien van belanghebbende een schuldsaneringsregeling loopt. Ook in toekomstige gevallen kan dat het geval zijn. De vraag is hoe de uitbetaling dan dient plaats te vinden. Voor het antwoord moet onderscheid worden gemaakt tussen de wettelijke schuldsaneringsregeling natuurlijke personen (WSNP) en de minnelijke variant daarvan (waar geen rechter aan te pas komt) (MSNP).

¹ Het gaat bij dwangverrekening om niet-vrijwillige verrekening in het kader van de dwanginvordering. Dit is anders dan de vrijwillige verrekening die bijvoorbeeld in het kader van de voldoening van een betalingsregeling plaatsvindt.

In het eerste geval (WSNP) kan het bedrag van de compensatie uitsluitend worden uitbetaald aan de bewindvoerder. In CAF11 heeft de uitbetaling op die manier reeds plaatsgevonden.

In het tweede geval (MSNP) is in vrijwel alle gevallen voorzien in een machtiging op basis waarvan de Belastingdienst alle aan belanghebbende toekomende bedragen uitbetaalt aan de schuldhulpverlenende persoon of instantie. Wij gaan ervan uit dat deze belanghebbenden ten tijde van de machtiging niet konden voorzien dat hem gedurende het hulpverleningstraject ook een bedrag ter compensatie van geleden schade zou toekomen. Om die reden zal de Belastingdienst in overleg treden met zowel de belanghebbende als met de schuldhulpverlenende persoon of instantie met het verzoek aan te geven op welke bankrekening het bedrag dient te worden overgemaakt. Daarbij is overigens het laatste woord aan belanghebbende. In CAF11 was er geen sprake van MSNP-situaties.

Ad 2: Schuldhulpverlening

In verband met de afwikkeling van CAF-zaken is de Belastingdienst benaderd door de Nederlandse Vereniging van Volkskrediet (NVVK)² met het voorstel om in de communicatie met belanghebbenden – met name zij die in de toekomst voor compensatie in aanmerking komen – ook informatie te verstrekken over de mogelijkheden van schuldhulpverlening. Binnenkort vindt hierover een vervolgesprek plaats met het bestuur van de NVVK. Een besluit over de mogelijke samenwerking in relatie tot schuldhulpverlening en CAF zal tijdig aan u worden voorgelegd. _____

Beslagvrije voet

De (externe) signalen dat de beslagvrije voet niet in alle gevallen proactief wordt toegepast worden herkend en zijn, zolang de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet niet in werking is getreden, helaas niet oplosbaar. Het probleem doet zich met name voor bij de dwangverrekening³ van toeslagen en bij de dwanginvordering bij ondernemers (natuurlijke personen). Het probleem beperkt zich niet tot CAF-zaken. Kern van het probleem is dat toepassing van de huidige regeling van de beslagvrije voet informatie van de schuldenaar vergt. De Belastingdienst kan de exacte beslagvrije voet dus niet proactief op basis van de bij de Belastingdienst beschikbare gegevens berekenen. De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet, die naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treedt, brengt hier verandering in. De Belastingdienst sorteert vanaf 1 oktober 2019 op deze wet voor door bij enkele dwanginvorderinginstrumenten - te weten dwangverrekening en overheidsvordering⁴ - een geschatte beslagvrije voet (proactief) toe te passen (in de communicatie richting de TK "tussenmaatregelen" genoemd). Voor het loonbeslag is dit al langer bestaande praktijk. Een dergelijke schatting is echter niet mogelijk bij ondernemers (bijvoorbeeld zzp-ers) omdat de Belastingdienst niet (standaard) over andere inkomensgegevens dan loon beschikt.

Bij dwangverrekening van toeslagen wordt de beslagvrije voet niet in alle gevallen vooraf toegepast. Bij verrekening met voorschotten van toeslagen, niet zijnde kinderopvangtoeslag, of met een voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting past de Belastingdienst desgevraagd de beslagvrije voet toe, maar is proactieve toepassing niet in alle gevallen uitvoerbaar. Op grond van de huidige systematiek wordt in veel gevallen de dwangverrekening pas opgeschort (gedurende een jaar) als de Belastingdienst eerst een overheidsvordering heeft gedaan en daarbij heeft geconstateerd dat belanghebbende financieel geen ruimte voor voldoening van de

² Branchevereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren ten behoeve van organisaties die werkzaam zijn op het gebied van sociale kredietverlening, schuldhulpverlening, budgetbeheer en bewindvoering. Onder de leden van de vereniging bevindt zich ook een groot aantal gemeenten dan wel organisaties die werkzaam zijn in opdracht van gemeenten.

³ Het gaat bij dwangverrekening om niet-vrijwillige verrekening in het kader van de dwanginvordering. Dit is anders dan de vrijwillige verrekening die bijvoorbeeld in het kader van de voldoening van een betalingsregeling plaatsvindt.

⁴ Een vereenvoudigd elektronisch derdenbeslag op de tegoeden van een bankrekening dat gebruikt wordt voor de inning van relatief kleine schulden.

schuld heeft. Kortom, deze tussenmaatregel van de Belastingdienst heeft, voor wat betreft de dwangverrekening, (in ieder geval voorlopig) slechts een beperkt effect. Bij verrekening met een voorschot kinderopvangtoeslag geldt de beslagvrije voet niet omdat deze toeslag geen duidelijk inkomensondersteunend karakter heeft, maar gericht is op bevordering van de arbeidsparticipatie; de Belastingdienst past de beslagvrije voet hier daarom niet toe. Inmiddels wordt dit beleid, gezien de huidige maatschappelijke en politieke context, heroverwogen. SZW doet momenteel onderzoek naar de mogelijkheden om ook voor de kinderopvangtoeslag het bestaansminimum beter te waarborgen.⁵

Er zijn in de praktijk dus grofweg twee situaties waarin voor grotere groepen toeslaggerechtigden niet (altijd) proactief rekening kan worden gehouden met de beslagvrije voet, terwijl er wettelijk dan wel beleidsmatig wel een beslagvrije voet geldt:

1. Bij dwangverrekening van voorschotten.
2. Bij ondernemers (natuurlijke personen).

Andere situaties waarin er sprake is van een structureel probleem zijn op dit moment niet bij ons in beeld. Wel kunnen er individuele gevallen zijn waarin bijvoorbeeld de schatting van de beslagvrije voet onjuist is gebleken.

In alle gevallen waarin de wettelijke beslagvrije voet van toepassing is, maar deze niet vooraf is toegepast, kan de belanghebbende hier altijd achteraf⁶ aanspraak op maken. Hij moet zich dan wel zelf melden bij de Belastingdienst.

⁵ In de brief van 8 oktober 2019 (24 515, nr. 497) wordt hierover het volgende opgemerkt:

"Voor burgers die toch worden getroffen door dwangverrekening, geldt dat zij zich altijd bij de Belastingdienst kunnen melden. Als ze kunnen aantonen dat ze door dwangverrekening onder het bestaansminimum geraken, kan de dwangverrekening worden stilgelegd. Ik ben mij bewust dat juist als het gaat om het melden van hun problemen, schuldenaren vaak te laat of niet acteren. Het is mede daarom dat ik wil onderzoeken welke oplossingsmogelijkheden hiervoor bestaan, met name waar het gaat om de kinderopvangtoeslag."

⁶ Dus na een mededeling van verrekening, na een loonvordering of na een overheidsvordering.